

cyprus s azzal egyenlő czélokra használtatik, sőt bodnár-fára amannál még kedveltebb.

Ezeken kívül van a juharfának 6 faja, a nyirnek 3, a bikk és kőrisnek 4, a nyárnak 3, a szilnek 3; előfordulnak továbbá a szeder, sassafras, som, akác, mahagoni, füz, vad-cseresznye, piros czedrus stb., melyek valamennyien használt fanemek. Nevezetesebb ezek közül a piros czedrus, melynek illatos és rovarok által nem bántható fája, a mi színét és erezetét illeti, majdnem egyenlő a mahagonival; a fekete nyir vagy hegyi mahagoni és vad-cseresznye, melyek szép eresek és diszesre színezhetők.

A fennebbiek után képzelhető, hogy a megjelölt és egymástól oly nagyon különböző fanemek és fajok a szépség mily változatos gazdagságával árasztják el az észak-karolinai erdőket, s hogy azok kiváló jó minőségű, szép és rendkívüli nagy területeket elfoglaló fájában minő gazdag kincs rejlik.

A keselyü-sas.

Erős meggyőződés, miszerint tisztelt szaktársaimat, s köztük kiválóan azokat, kik egyuttal a vadászatot is előszeretettel üzik, s az erdő állati tenyészeete iránt érdeklődéssel viseltetnek, nem kellemetlenül fogja meglepni azon tudósításom, miszerint a legközelebb lefolyt télen Erdélyország szászsebesi völgyeiben egy kitünő ritka szépségű keselyü-sas (*Gypaetus barbatus*) ejtetett el, — a zergék és kecskék amaz irtózatos vad ellenségének egyik képviselője, melynek faja Európában máris ritkulni kezd, s melynek egyenként csak is még Schweicz, Tyrol és Salzburg alpeseiben, továbbá Görögország és Montenegro hegységeiben találhatni utolsó példányait.

Az említett példány egy igen nagy nőstény volt, mely

kiterjesztett szárnyaival 3.2 métert, hosszában pedig feje tetejétől farka végéig minden hiány nélkül 1 métert mért.

Feje, nyaka, melle és hasa rozsdasárga színű, csőrétől kezdve szemén át egészen fejhátáig széles, sötétfekete sáv látható, csőre alján pedig ama sajátságos, serte alaku tollazatból álló szakálalaku lepedék van, mely „szakálkeselyű“ (Bartgeier) elnevezését is adta. Teste többi részeinek színe többé vagy kevésbé sötét barnafekete, hátán a farktővig fehér tollgerincekkel és finom rozsdaszínű toll-végekkel.

Ékalaku farka sokkal hosszabb, mint a sasoké, lábai pedig nem sárgák, mint például a havasi (sárga-)sasnál, hanem szürkék, s aránylag rövid karmokkal vannak felfegyverkezve.

Keselyűsas elnevezése igen jellemző, a mennyiben alakjára nézve s minden egyéb tekintetben a keselyűk és sasok közt áll, de mégis inkább az elsőkhöz hasonlít. Mint már említők, igen vérszomjas, vakmerő rabló, s az Európában élő rablómadarak közt az egyedüli, a ki még az embert is megtámadni merészli.

Schweiczban és Tyrolban több ízben támadt meg gyermeket, és a „Lämmergeier Anni“ név alatt elhíresedett nő azon körülménynek köszöni hírnevét, hogy mint 3 éves leányka egy keselyűsas által 1400 lépésnyi távolságra ragadtatott el.

E sorok írója is ismert még az ötvenes években egy E i n e d e r nevű zergevadászt Pinzgauban, ki a szirt falak átkutatása közben az ugynevezett „Weitzfeldgletscher“ alatt egykeselyűsas által a tátongó mélységbe taszítatott, s rendkívül heves esése daczára szerencsésen csak törött lábszárral fizette kalandját.

A keselyű-sas kiszemelt áldozatát hevesen és villámsebesen támadja meg, szárnyainak erőteljes zajos ütéseivel már az első pillanatban zavarba ejti s elkábitja azt, s még mielőtt magához térne, az már is öszszezuzva a mélységben hever.

A zergeállományban, valamint a kecske- és juhnyájokban igen nagy kárt okoz, és ha valahol egy völgyben e kielégít-

hetlen rablók párja megfészelt, ott vége a zergeállománynak, s a pásztorok számtalan bárány- és gödölye halálát előre sirathatják. Ezen roppant kártékonyága miatt Schweiczban, Tyrolban, Salzburgban és Styriában a zergevadászok által majdnem véglegesen kiirtatott, minélfogva ezen vidékeken, a mint már említők, ritka madár lett.

Ezen madár rendkívüli falánkságát némileg egyensúlyozza a természet azon bölcse intézkedése, hogy még nagyobb testalkatú áldozatainak csontjait is lenyelni, melyeknek felemésztése hosszabb időt igényelvén, őt ezalatt további rablástól visszatartja.

Tschudi természetbuvár állítása szerint egy általa fogva tartott keselyűsas egy teljesen kinőtt kecskének még szárcsontjait is elnyelé, melyeket edző gyomornyálkája 2—3 nap alatt teljesen felemészteni volt képes.

Repülése szép és főséges, s röptében a többi sasoktól hosszú ékalaku farka által különböztethető meg. Igen magasra száll a légbe, s az előbbnevezett zergevadász, mint állítja, még a 11.000 lábnyi magasságu Wiesbachhorn-on felül is látott olyanokat keringeni.

A szászsebesi völgyben lelőtt darab úgy látszik, korántsem valami eltévedt kóbor példány, miután az már hosszabb idő óta egy másik, valamivel kisebb példány társaságában volt látható; miből következtetni lehet, hogy ezen pár Erdély vadonos, szétszaggatott, s kevésbé látogatott havasaiban, melyeknek magas függélyes szirtfalazatai, s hozzá nem férhető bevágásai kedvelt tartózkodási helyül szolgálhattak, állandóan lakott.

A lejtett darab a kevésbé látogatott szászsebesi völgyben ütötte föl téli tanyáját egy magánosan álló juh- és kecske téli akol átellenében, melynek lakói közül egyet-mást az időnek és körülményeknek megfelelőleg áldozatául kiszemelt, ha hogy a pásztorok által eldobott egyik vagy másik betegeskedő darabbal hosszabb időre étvágyát le nem csillapíthatta.

Fákat soha sem szálván meg, nyughelyül rendesen egy elkülönítve álló magas granit szirtesúcsot választott, melyen rendesen déltájban jelent meg, s 1—2 órán át pihent ki.

Itt látta és figyelte meg ezen madarat egy dél-tyroli favágómester, ki népével a szomszédságban rönköket csusztatott, s épen a fennebb mondott szirt alján verte fel kalibáját, s egy alkalommal lesbe állva, golyójával szerencsésen le is lőtte s így ezen különös madár igen sikerült módon kitömve, R e s c h n e r szászsebesi m. kir. erdőmester ur birtokába jutott. *)

Az első példány ez, melyet itt nálunk Magyarországon látni alkalmam nyílt, s még a központi kárpátokon sem találtam annak nyomát, noha ott is 12 éven át időztem, s mert valamennyi ott lelőtt ugynevezett orvaly vagy szakálos keselyű, végre is közelebbi megvizsgálás után csak fehérfejű keselyűnek (*Vultur fulvus* Briss) ismertetett föl.

Ha vajjon a Máramarosban, vagy pedig Naszódvidéke havasaiban nem üzi-e tán ezen ritka madárfaj egyik vagy másik párja véres garázdálkodását, azt nem tudom, figyelemmel azonban azon körülményre, miszerint a nevezett hegységek a királyhágón tuli havasokkal úgy szólván egy szakadatlan lánczolatot képeznek, igen valószínűnek tartom; miért is felette kívánatosnak vélem, hogy az ott vidéki tisztelt szaktársaim közül azok, kik ez irányban netán közelebbi tudomással birnak, mind azt, a mit ezen különös madárról észleltek, vagy esetleg még csak észlelni fognak, e lapok útján nyilvánosságra hozni sziveskedjenek. — Budapesten, 1874-ik évi május havában.

Pausinger József.

*) A t. erdőmester ur igen kedves ajándékot adna a kir. erdőakademiának Selmecezen vagy a nemzeti muzeumnak Budapesten, ha a ritka madarat nevezett intézetek valamelyikének küldené.